

สรุป การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้ แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรัก

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/38 – 1/39

ณ โครงการร้อยใจรัก บ้านห้วยसान ตำบลท่าตอน
อำเภอแม่าย จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลโป อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย

ระหว่างวันที่ 8 – 9 มีนาคม 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้ แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/38 วันที่ 8 – 9 มีนาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 57 คน
จาก อบต.ปอ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและ
พัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของ
โครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้านและหมู่บ้านข้างเคียงที่มี
ปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก
เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยาย
ผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ จังหวัด
เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา 19 อำเภอ โดยมูลนิธิ
ปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการจัดอบรม

สิ่งที่คาดหวังในการอบรมคือ คือ การมีส่วนร่วม
แลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
อย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหา
ของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่น
สนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่อง
เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้
ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด
ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน
และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่ม
ผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและ
พึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ
ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจ
รักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืน
ข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และ
ประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการลงแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผล
การพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้าน
เพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

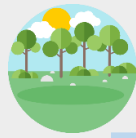
ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้ อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และ ชาวบ้านต้องสละแรงงาน โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุ อุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม :** การทำบ่อขอยซีเมนต์ ทำไมต้องผสมดินกับปูน หากต้องการผสมปูนกับทรายได้หรือไม่
- ตอบ :** ได้ แต่ถ้าใช้ทรายผสมกับปูน จะทำให้มีต้นทุนสูง
- ถาม :** การผสมปูนกับดินในอัตราส่วน 1:6 อัตราส่วนของดิน เยอะเกินไปหรือไม่
- ตอบ :** ไม่เยอะ ในการทำบ่อปกติจะใช้ ปูน 1 ถุง : ดิน 50 - 60 บุงก์
- ถาม :** ต้องเปิดน้ำเข้าบ่อตลอดเลยใช่หรือไม่
- ตอบ :** ใช่ เพราะต้องรักษาความชื้นของบ่อไว้ เพราะหากน้ำแห้งบ่อจะแตกได้ เมื่อน้ำเต็มก็ระบายออกทางท่อน้ำทิ้ง
- ถาม :** บ่อพลาสติกเราปูพื้นอย่างไร
- ตอบ :** เอาไม้กดทับไว้เป็นจุดเพื่อป้องกันพลาสติกไหลตก โดยต้องใช้กำลังคนหลายคนจัด ในส่วนของมุมบ่อก็พับไว้แล้วจึงปล่อยน้ำเข้า

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้าน และสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม :** ผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้านในเขตพื้นที่โครงการฯ มีที่ใดบ้างรับซื้อผลผลิต
- ตอบ :** โครงการฯ จะเป็นศูนย์รับซื้อและหาตลาดข้างนอกให้เกษตรกร
- ถาม :** การฟันสารชีวภัณฑ์ควรพ่นตอนไหน
- ตอบ :** พ่นตอนเย็น เนื่องจากสารชีวภัณฑ์ไม่ชอบแดด หากพ่นตอนเย็นจะทำให้สารออกฤทธิ์ได้ตลอดทั้งคืน
- ถาม :** ส่วนใหญ่การปลูกทุเรียน พบปัญหาว่าปลายยอดทุเรียน ใบจะแห้งและตาย ทางโครงการฯ ประสบปัญหาเหมือนกันหรือไม่
- ตอบ :** ตอนนี้ที่โครงการฯ อยู่ในระยะเริ่มปลูกจึงยังไม่พบปัญหาดังกล่าว
- ถาม :** พื้นที่ของชาวบ้านที่ให้โครงการฯ เช่า เมื่อมีผลผลิต เจ้าของพื้นที่จะได้เปอร์เซ็นต์จากการขายผลผลิตหรือไม่
- ตอบ :** ไม่ได้ แต่เจ้าของพื้นที่จะได้เฉพาะค่าเช่าพื้นที่ และในอนาคตหากโครงการฯ ดำเนินการเสร็จสิ้น ต้นไม้พืชผลจะเป็นของเจ้าพื้นที่ทั้งหมด

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากรู้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : พืชหลังนาชาวบ้านปลูกเองหรือไม่

ตอบ : ใช่ เพราะเป็นการปลูกพืชที่โครงการหลวงเข้ามาสนับสนุน

ถาม : พื้นที่นี้นิยมปลูกมะม่วงพันธุ์โชคอนันต์ใช่หรือไม่

ตอบ : ไม่นิยม จะนิยมปลูกพันธุ์มหาชนก น้ำดอกไม้สีทองและนวลคำ

ถาม : การที่โครงการฯ เข้ามาดำเนินการในพื้นที่ได้เสียภาษีหรือไม่

ตอบ : ไม่ เนื่องจากโครงการฯ นี้เป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากการบูรณาการร่วมกับ 64 หน่วยงาน เห็นชอบให้โครงการฯ ใช้พื้นที่เพื่อการพัฒนาและก่อนหน้านี้ ได้ร่วมกันรังวัดพื้นที่ทำกินออกจากป่าสงวนแล้ว จะใช้เฉพาะพื้นที่ที่สามารถทำกินได้เท่านั้น

ถาม : รังวัดให้ครอบคลุมละกี่ไร่

ตอบ : ไม่สามารถตอบได้ ยึดถือตามพื้นที่ที่เคยทำกินเดิมไม่มีการบุกรุกเพิ่ม ตามประกาศ คสช. ปี 57

ถาม : โครงการสามารถหาตลาดรองรับพืชผลทางการเกษตรได้หรือไม่

ตอบ : ได้ แต่ว่าพืชผลต้องได้มาตรฐาน และเป็นพืชที่โครงการฯ ส่งเสริม

ถาม : พื้นที่นี้ทำอย่างไร จึงสามารถให้โครงการร้อยใจรักษ์เข้ามาได้

ตอบ : เดิมพื้นที่นี้เป็นพื้นที่สีแดง และประชาชนขาดทางเลือกและโอกาสในการประกอบอาชีพ โครงการเล็งเห็นความสำคัญ และเป็นพระราชดำริของพระองค์ท่านที่จะเข้ามาพัฒนาให้ชาวบ้านมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ในหมู่บ้าน อบต.ปอ เคยนำไก่พันธุ์ไข่มาเลี้ยง แต่เลี้ยงได้ไม่เกิน 2 อาทิตย์ ไก่ตายหมดทุกตัว จึงอยากรู้ว่าสาเหตุการตายเกิดจากสาเหตุอะไร

ตอบ : ต้องดูที่พันธุ์ไก่ สภาพแวดล้อมและให้ปศุสัตว์มาดูแลสุขภาพ

ถาม : ให้น้ำเนเปียร์ที่นำมาเป็นอาหารสัตว์ จะต้องหมักก่อนให้หรือไม่

ตอบ : ไม่ต้องหมัก นำมาสับๆ แล้วผสมกับหัวอาหารได้เลย

ถาม : ตัวปลิงเกาะกินเลือดวัวหรือบางที่เข้าจมูกวัว จะมีวิธีใดแก้ไขปัญหานี้ได้บ้างเพื่อป้องกันปลิงเข้ามาเกาะกินเลือด

ตอบ : สามารถใช้ยาสูบแช่น้ำและพ่นหรือฉีดบริเวณที่วัวอยู่

ถาม : กรณีการหมักอาหารใช้กากน้ำตาลแทนน้ำตาลทรายแดงได้หรือไม่

ตอบ : สามารถเอาแทนกันได้ แต่ต้องใช้ในปริมาณที่มากกว่า น้ำตาลทรายแดงแต่จะได้สารอาหารน้อยกว่าปกติ

ถาม : การให้หญ้าเนเปียร์สำหรับสัตว์ต้องให้อย่างไร

ตอบ : ต้องสับให้ละเอียดเพื่อย่อยได้ง่ายโดยให้แบบสด หรือ หมัก

ถาม : การปลูกหญ้าเนเปียร์ในช่วงฤดูไหนดีที่สุด

ตอบ : ปลูกในช่วงฤดูฝน

ถาม : กรณีต้องการวัคซีนจะต้องติดต่อซื้อที่ไหน

ตอบ : ปลูกในช่วงฤดูฝน

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

รัชนี้ เมืองมูล เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายา เสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้ามาร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้นำมาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม
จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : คุณส่องแสงหาซื้อยาเสพติดง่าย เอามาจากไหน และตอนนี้หาง่ายเหมือนเมื่อก่อนไหม และอะไรเป็นแรงจูงใจที่อยากเลิกเสพยา

ตอบ : (ส่องแสง) : ณ ปัจจุบันตอนนี้ไม่ได้ง่ายเหมือนอดีต เพราะมีการหมุนเวียนเปลี่ยนคนที่ขายตลอด และแรงจูงใจที่เลิกคือความตั้งใจในตัวเองที่อยากเลิก รู้สึกทรมานร่างกาย และอยากมีคนยอมรับในตัวเอง

ถาม : อดีตพื้นที่เป็นพื้นที่ยาเสพติดเปลี่ยนมาเป็นพื้นที่เกษตร และมีแผนจะขยายพื้นที่ไปตามเขตชายแดนอื่นได้หรือไม่ เพราะอยากให้ชุมชนอื่นมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นจากพื้นที่สีแดงเป็นสีขาวโดยสมบูรณ์

ตอบ : (พี่ยุทธชัย) : ท่านต้องกลับไปสำรวจศึกษาชุมชน ดูศักยภาพของชุมชนและความต้องการของชุมชน ปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้านชุมชน สามารถเสนอแผนในหลักสูตรที่ 2 และทางโครงการจะมีการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

ถาม : คุณรัชนี้มีวิธีการชักจูง สร้างแรงจูงใจอย่างไรให้คนในชุมชนยอมรับโครงการร้อยใจรักษ์และให้เขาสามารถกลับตัวกลับใจที่จะเป็นคนดีได้

ตอบ : (รัชนี้) : เป็นสิ่งที่ยากกับการที่จะให้คนชุมชนทุกคนยอมรับโครงการฯ แต่การชักจูงหรือและดึงให้เขามาร่วม ต้องยกย่องในตัวเขาและหาจุดเด่น ความสามารถของแต่ละคนมาทำงานในโครงการ ให้เขารู้สึกตัวเองมีคุณค่า มีรายได้จากการทำงาน ทำให้คนที่ได้คำตอบแทนมีความสุขกับสิ่งที่ได้และสิ่งที่ทำ

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ และ นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เล่าประสบการณ์การทำงานกับโครงการร้อยใจรักษ์ โดยเฉพาะบทบาทของหน่วยงานราชการ ทหาร และ ฝ่ายปกครอง ที่เข้าร่วมกับโครงการฯ ขั้นแรก คือ การศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูล เศรษฐกิจสังคม และคืนข้อมูลให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ทราบปัญหาจากการสำรวจ ปัญหาที่ชุมชนสะท้อนกันมาก คือ เรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาอาชีพ และการไม่มีสัญชาติ กิจกรรมแรกที่ทำ คือ การพัฒนาระบบน้ำ โดยชาวบ้านออกแรง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำวัสดุอุปกรณ์มาให้ นอกจากนี้ ฝ่ายปกครองได้ร่วมกันประชุม เพื่อฟื้นฟู ภูมริะียบหมู่บ้านให้บังคับใช้ได้ โดยชุมชนร่วมกันกำหนดและดูแลกันเอง ซึ่งต่อมา นายอำเภอแม่เมาะ ได้มีข้อสั่งการให้นำแนวทางนี้ไปขยายผลให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ เรื่องปัญหายาเสพติดได้ร่วมกับทุกหน่วยงานในการคัดกรองผู้เสพ เพื่อเข้าสูการบำบัด ในโครงการอาสาทำดี ซึ่งเป็นการบำบัดด้วยความสมัครใจ 60 วัน ระหว่างนั้นจะฝึก อาชีพและมีค่าแรงให้ หากตรวจปัสสาวะแล้วไม่พบก็จะได้รับค่าแรงและปล่อยกลับบ้าน ซึ่งพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้มาตรวจเยี่ยมให้กำลังใจ และ พระราชทานค่าแรงให้ เมื่อทำโครงการอาสาทำดีแล้วก็มีโครงการล้างบ้านล้างใจ เพื่อมีให้อาสาทำดีที่กลับบ้านไปแล้วไปพบกับสภาพแวดล้อมเดิมๆ ซึ่งจะทำให้หันไปเสพยา

คำถามจากผู้เข้าอบรม

การดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์ในมุมมองของราชการ

ถาม: มีวิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างไร

ตอบ: มีการแก้ไขโดยใช้ดอยตุงโมเดล จะมีมาตรการและแผนงานที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานและคืนข้อมูลให้กับชาวบ้านเพื่อทราบถึงปัญหาและดำเนินการแก้ไข ปัญหาช่วยเหลือชาวบ้านเบื้องต้นจากหน่วยงาน ซึ่งมาตรการครั้งแรกจะเป็นการว่ากล่าวตักเตือนและทำบันทึกและครั้งต่อไปก็จะใช้มาตรการทางกฎหมาย

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าว

สรุป กิจกรรมผลการอบรม และแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ

ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่นที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการที่สำคัญคนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การปลูกพืชหมุนเวียนแบบผสมผสาน
2. ในการปลูกพืชผสมผสาน โดยมีการใช้พลังงานโซล่าเซลล์ในการทำการเกษตร
3. การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง
4. การจัดตั้งกองทุนไฟฟ้า โดยการจัดตั้งมาตรการการรักษাপ่าในชุมชน
5. การก่อตั้งกองทุนข้าวในหมู่บ้าน
6. การทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดต้นทุนและลดการใช้สารเคมีในนาข้าว
7. มีการคัดพันธุ์ข้าวก่อนนำไปปลูกลงนาเพื่อให้ข้าวมีคุณภาพและลดการกลายพันธุ์ของข้าว
8. การก่อตั้งทีมอาสาปศุสัตว์ เพื่อช่วยในเรื่องการดูแลรักษาและลดอัตราการตายของสัตว์ในชุมชน
9. การเลี้ยงปศุสัตว์ ตามความต้องการของตลาด
10. การปลูกพืชลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
11. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ เช่น จั๋งดอกแดง เหลืองอินเดียและหางนกยูง
12. การทำสูตรอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุน
13. องค์ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการปรับใช้ในพื้นที่

1. การบริหารจัดการน้ำในชุมชน โดยการติดตั้งมิเตอร์และการจัดตั้งกฎกติกาการใช้น้ำ
2. การปรับใช้การก่อตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ ยาวัคซีน วัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจนและอาหารสัตว์
3. การเรียนรู้การทำวัคซีนด้วยตนเอง
4. การทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้รู้รายรับ-รายจ่าย
5. การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับผลผลิตในชุมชน
6. การปลูกพืชทางเลือกในพื้นที่เพื่อหาความเหมาะสมของพืชที่ปลูกกับสภาพพื้นที่

การประเมินความพึงพอใจ

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/38 อบต.ปอ อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	81.63	18.37	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	53.06	40.82	6.12	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	53.06	42.86	4.08	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	63.27	32.65	4.08	-
วิทยากรมีความรู้	79.59	20.41	-	-
สถานที่อบรม	77.55	22.45	-	-
สถานที่พัก	79.59	20.41	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	79.59	20.41	-	-

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 50 คน จากผู้เข้าร่วมทั้งหมด 57 คน

เทศบาลตำบลม่วงยาย อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย

ระหว่างวันที่ 11 – 12 มีนาคม 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/39 วันที่ 11 – 12 มีนาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 56 คน

จาก ทต.ม่วงยาย อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา ใน 19 อำเภอ โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทรงงาน และศาสตร์พระราช “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเองและประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : พื้นที่ดำเนินโครงการฯ มีเอกสารสิทธิหรือไม่
ตอบ : เป็นพื้นที่ที่มีการทำกินมาเป็นระยะเวลานาน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ
- ถาม : อ่างซอยซีเมนต์อายุการใช้งานกี่ปี
ตอบ : ใช้ได้ตลอดขึ้นอยู่กับการดูแลรักษา และน้ำภายในบ่อห้ามแห้งเพราะจะทำให้ปูนขอบบ่อแตก
- ถาม : ในการสร้างบ่อซอยซีเมนต์มีการผสมน้ำยากันซึมไหม
ตอบ : ไม่ผสม ใช้แค่ดินกันบ่อกับปูนซีเมนต์
- ถาม : บ่อพวงซอยซีเมนต์มีขนาดเท่าไร
ตอบ : กว้าง 13 เมตร ยาว 28 เมตร ลึก 2.5 เมตร ความหนาของขอบบ่อ 7-10 ซม.
- ถาม : การสร้างบ่อซอยซีเมนต์ใช้แรงงานทั้งหมดกี่คน
ตอบ : 100 คน

ประเด็นแลกเปลี่ยน : พื้นที่ ทต.ม่วงยาย ใช้ระบบน้ำ 2 รูปแบบ ได้แก่ ใช้น้ำประปาภูมิภาค ประปาภูเขาและบ่อน้ำตื้น สำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเกษตร โดยการต่อท่อประปาภูเขาเข้าสวนในการทำเกษตร

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : ในการห่อมะม่วงใช้ถุงอะไรห่อผลผลิตและมีราคาเท่าไร
ตอบ : ใช้ถุงคาร์บอน หนึ่งกล่องราคา 2,500 บาท มี 2,000 ถุง
- ถาม : มะม่วงน้ำดอกไม้ที่ห่อถุงคาร์บอนต้องมีขนาดเท่าไร
ตอบ : ขนาดเท่าไข่ไก่
- ถาม : โครงการฯ มีเทคนิคการปลูกทุเรียนบนดอยอย่างไร
ตอบ : ทุเรียนชอบความชื้น จึงไม่ควรทำให้พื้นที่ปลูกแฉะเกินไป และสำหรับการปลูกควรปลูกด้วยความลึกแค่ฝ่ามือ
- ถาม : ในการดูแลมะม่วงมีการใช้สารเคมีหรือสารชีวภัณฑ์
ตอบ : มีการใช้สารเคมีโดยมีเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล ในปริมาณการใช้ที่เหมาะสม

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ ทต. ม่วงยาย มีการปลูกส้มโอเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการปลูกส้ม ลำไยและในบางพื้นที่เพิ่งจะเริ่มปลูกมะม่วงพันธุ์โชคอนันต์

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทาง

อาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโต้เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากรู้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : วัคซีนนิวคาสเซิลสามารถหาซื้อได้ที่ไหนบ้าง

ตอบ : หาซื้อได้ตามร้านขายยาสัตว์ทั่วไป เช่น ร้านน้ำปิง ปศุสัตว์,ติดต่อที่ปศุสัตว์อำเภอ

ถาม : ไก่อายุกี่วันจึงสามารถเริ่มหยอดวัคซีนนิวคาสเซิล

ตอบ : 3 - 7 วันสามารถเริ่มหยอดได้

ถาม : เปิดพันธุ์บารี่ ต้องมีอายุกี่เดือนจึงจำหน่ายได้

ตอบ : ประมาณ เดือน 4

ถาม : กองทุนอาหารสัตว์ ได้เงินทุนเอามาจากไหน

ตอบ : เอามาจากการออมของสมาชิก เพราะจะต้องนำเงินที่ออมมาทำทุนเพื่อผลิตอาหารสัตว์

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ ทต ม่วงยาย มีการเลี้ยงเป็ด. ห่าน แบบผสมผสาน ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก หากเพียงพอต่อการบริโภคจะขายภายในชุมชน ในเรื่องพันธุ์สัตว์ จะนิยมผสมเอง ทำหมันเอง ส่วนเรื่องการป้องกันโรคก็มีการทำวัคซีนป้องกัน

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ปลูกข้าวอย่างไรจึงทำให้ได้ผลผลิตข้าวสูง

ตอบ : ไม่ใช่สารเคมี แต่เน้นการใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยหมักชีวภาพทดแทนสารเคมี โดยเริ่มตั้งแต่การปลูกจนถึงระยะการเก็บเกี่ยว

ถาม : สูตรปุ๋ย PR,อีวมิค มีวิธีการทำอย่างไร

ตอบ : ปุ๋ยสูตร PR และอีวมิค มีวิธีการทำดังนี้ ชีววั 200 กก. โซคอน 10 กก. กรดอะมิโน (สูตรน้ำ) 1.5 กก ปุ๋ยยูเรียสูตร 46-0-0 ใช้ 2 กก. ปุ๋ยยูเรียสูตร 15-15-15 ใช้ 2 กก.

ถาม : โรงสีเป็นของชุมชนสีกันเองและขายเองใช้หรือไม่

ตอบ : เป็นของชุมชน แต่โรงสีข้าวในชุมชนไม่ค่อยมีคนมาใช้ : บริการเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่จะขายให้พ่อค้าคนกลางเป็นลักษณะข้าวเปลือก ตั้งแต่โครงการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน ปัจจุบันมีการซื้อตรงจากผู้ผลิตได้ทั้งข้าวสารและรำข้าว

ถาม : สารชีวภัณฑ์มีระยะเวลาในการใช้เท่าไร บ่อยหรือไม่

ตอบ : ใช้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วยสนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชนิ เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักเข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยามาแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตรุนแรง เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชาผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ๆ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

ถาม : มีอะไรเป็นแรงจูงใจในการเข้ามาเลิกยาเสพติดในโครงการอาสาทำดี

ตอบ : (คุณมานิต) ทำเพื่อลูก และคิดว่าโครงการฯนี้ เป็นโครงการที่ดี ที่เราจะได้รับโอกาสในการเลิกยาอย่างจริงจัง และเราจะเป็นที่ยอมรับของชุมชน

(คุณสมบุญ) แรงของการเข้ามานั้นไม่คิดอะไร มาเพื่อให้ทางครอบครัวสบายใจ แต่พอเข้ามาแล้วเรามีงานทำ มีชีวิตที่ดีขึ้น รู้สึกว่าฉันมีคุณค่าในตัวเอง เสมือนว่าเราได้รับโอกาสที่ดี ฉะนั้นผมจะรักษาโอกาสนี้ไว้

(คุณส่องแสง) อยากเป็นตัวอย่างที่ดี และไม่อยากใช้ชีวิตอยู่กับยาเสพติดเช่นเดิม เพราะมันทรมาณ

ถาม : จากสถานการณ์ที่ท่านเล่ามานั้นสถานการณ์ในชุมชนบ้านห้วยสำนปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง มีการค้าขายยาเสพติดอยู่หรือไม่

ตอบ : (คุณรัชนิ) ปัจจุบันทางโครงการฯ ได้ดำเนินการโครงการอาสาทำดีเพื่อบำบัดผู้ติดยาเสพติดและลดผู้ค้ารายย่อย จนเริ่มหมดไป เพราะช่องทางการค้าลดลง เสมือนการบีบบังคับให้เลิก ค้าขายยาฯ ส่วนผู้ค้ารายใหญ่ นั้น ได้รับโอกาสในการกลับมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทางเลือกร่วมกับโครงการฯ ดังนั้นสามารถบอกได้ว่าในชุมชนบ้านห้วยสำนไม่มีการค้ายาเสพติดแล้ว ณ ปัจจุบัน ทุกคนมีรอยยิ้ม ไม่รายไ้จะมั่วเยาะแต่มันสบายใจ

ถาม : เบื้องต้นมีวิธีการป้องกันไม่ให้เยาวชนกลุ่มเสี่ยงเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างไร

ตอบ : (คุณมานิต) เราต้องเข้าหาเขาด้วยความจริงใจ เพื่อให้ได้ใจของเขา และควรมีกิจกรรมดีๆร่วมกัน ที่สำคัญคนในชุมชนช่วยกันสอดส่อง คอยดูแลพฤติกรรมหากมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต้องเข้าไปพูดคุยชักชวนทำกิจกรรมร่วมกันไม่ให้เข้าไปหมกมุ่นกับยาเสพติด

(คุณสมบุญ) ส่งเสริมความสามารถของเขา เช่น กีฬา หรือดนตรีๆ เพื่อให้เขามีกิจกรรมทำไม่เอาเวลาว่างไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

**นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่ฮ้อย และ
พ่อหลวงดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ**
ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมา
เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มี
อิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิด
ความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามา
ดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วน
ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมาก
และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมี
ชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วม
โครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้าน
ห้วยสำน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก
3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนา
ร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจ
ข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูล
ให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มี
การแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุม
ได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางใน
การแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการ
แก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ
หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่
ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการ
บังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแล
กันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม การแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักษ์

- ถาม :** มีวิธีการอย่างไร ที่ทำให้ทุกส่วนราชการเข้ามามีส่วนร่วมใน
การดำเนินการ
- ตอบ :** โครงการร้อยใจรักษ์ มีคำสั่งจากส่วนราชการจากส่วนกลาง
โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และผู้นำชุมชน ชาวบ้าน
ก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงทำให้การประสานงานนั้น
เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ถาม :** ผู้ใหญ่บ้านมีวิธีการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งใน
พื้นที่มีหลายชนเผ่า เราจะทำอย่างไรที่จะแก้ไขปัญหา
ร่วมกัน
- ตอบ :** ในส่วนของบ้านเมืองงามเหนือ จะมีอยู่ 2 ชนเผ่า โดยแต่ละ
กลุ่มบ้านย่อยจะแต่งตั้งผู้นำขึ้นมา เพื่อให้เป็นหลักในการ
ดูแลกลุ่มบ้านย่อยของแต่ละกลุ่มบ้าน ซึ่งในการประชุม
หารือปัญหาแต่ละครั้ง จะนำผู้นำของแต่ละกลุ่มบ้านมา
พูดคุยกัน

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนา
กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนว
ทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนา
ให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
ยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการ
พัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่ม
จากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน
หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการค้นหาข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน

ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล
ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามูลนิธิชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้อง
มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่
เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้
ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การ
พัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์
ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไข
เรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้ว
ขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตร
นี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ใน
หลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึก
ปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การจัดสรรพื้นที่ที่มีอย่างจำกัด ใช้ในการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการปลูกพืช 3 ระยะ เช่น ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
2. การเพิ่มผลผลิตข้าว
3. การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน
4. การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อลดรายจ่าย
5. การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้สารชีวภัณฑ์ และการทำปุ๋ยเอง
6. การคัดสรรสายพันธุ์คุณภาพ ทั้งพืช และสัตว์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี
7. การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาปศุสัตว์
8. การทำอ่างพวงสั้นเขา 2 แบบ ได้แก่ แบบชอยซีเมนต์ และแบบพลาสติก
9. การศึกษาแหล่งน้ำ และปริมาณน้ำในลำห้วยก่อนที่จะนำมาใช้
10. การนำน้ำมาใช้ โดยระบบกลักน้ำ
11. การลดต้นทุนการก่อสร้างอ่างกักเก็บน้ำ
12. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาระบบน้ำ
13. การพัฒนาคุณภาพผลผลิตมะม่วง
14. กองทุนไฟฟ้า เพื่อเป็นมาตรการป้องกันและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

การนำไปปรับใช้

1. การทำอาหารสัตว์ลดต้นทุน
2. การศึกษาพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ก่อนที่จะนำมาปลูก
3. การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง
4. การพูดคุยกับชุมชนถึงแนวทางการพัฒนาในพื้นที่ก่อนที่จะดำเนินการ
5. การขอความร่วมมือจากคนในชุมชน
6. การสรรหาสายพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่
7. การเพิ่มผลผลิตข้าว และการลดต้นทุนการผลิตโดยใช้สารเคมี
8. การทำอาหารสัตว์ลดต้นทุน
9. การปลูกพืชเศรษฐกิจผสมผสาน 3 ระยะ และการปลูกพืชหลังนา เพื่อการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
10. ลองปลูกพืชผสมผสานหลายๆ ชนิด เพื่อทดสอบว่าพืชชนิดใด จะได้ผลผลิตและราคาดีที่สุด
11. นำบ่อพวงแบบชอยซีเมนต์ไปปรับใช้ แต่ก่อนอื่นจะไปศึกษาพื้นที่ ที่เหมาะแก่การสร้างก่อน

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/39 ทต.ม่วงยาย อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	87.50	12.50	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	68.75	31.25	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	75.00	25.08	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	72.92	27.08	-	-
วิทยากรมีความรู้	81.25	16.67	2.08	-
สถานที่อบรม	91.67	6.25	2.08	-
สถานที่พัก	87.50	12.50	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	87.50	12.50	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 48 คน จาก 56 คน